

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

2. Quænam requiruntur, vt resulter relatio prædicamentalis intrinsecus
adueniens.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

relationes diuinae, & omnes illae, quae identificantur substantiae realiter: quia tales, cum non sint aptae naturae inherere, non sunt accidentia praedicamentalia, licet possint esse accidentia, id est extra essentiam rei, cui conueniunt. Dicitur *reale* ad excludendas relationes relationis, quae non collocantur in praedicamento. Dicitur *intrinsicus adueniens* ad excludendas relationes extrinsecus aduenientes, de quibus alias. Dicitur *cuius totum esse consistit in ordinatione actuali alicuius ad aliud*, ut excludatur accidentia realia absoluta, & ut significetur quod non possunt existere, quin actualiter ordinentur unum ad aliud, aut quod non habeant aliud munus quam actualiter ordinare unum ad aliud, sicut similitudo non habet aliud munus quam facere aliquid actu simile alteri. Dicitur *alicuius realiter distincti*, ut excludantur relationes transcendentales, quae identificantur realiter suis fundamentis.

8. Dicitur has relationes fuisse exclusas per particulam *Accidens*, nam relationes transcendentales, quas dicunt substantiae quaecumque ad alias res, non possunt esse accidentia: ergo superflue ponitur haec particula.

Respondeo non omnes relationes transcendentales fuisse exclusas per particulam *accidens*, sed illas quae identificantur substantiis, praeter quas dantur aliae transcendentales in accidentibus quae sunt accidentia: quare ut omnes omnino excluderentur, addenda erat haec particula; imo Philosophus ipse voluit eam significare hic, dum dixit totum esse relationis esse ad aliud: per quod intellexit totum esse reale; quo sensu non est verum, quod totum esse vilius relationis transcendentalis identificatae vili rei absolute, sit ad aliud, nam cum identificetur rei absolute, facit unam rem cum ipsa, quae res cum includat, duo, absolutum scilicet, & respectuum, non potest habere totum suum esse ad aliud, sicut nec habet totum suum esse ad se.

9. Si queras, unde colligimus, quod Philosophus voluit excludere relationes extrinsecus aduenientes (si dantur aliqua huiusmodi, quae non sunt relationes transcendentales) ab hoc praedicamento.

Respondeo ex duobus capitibus id colligi: primo, quia, ut postea docebimus, huiusmodi relationes ponuntur in aliis praedicamentis: secundo, quia ipse dixit, ad relationes à se definitas non dari per se motum, hoc est non produci eas per actionem ad se immediate terminatam, sed eas sequi ad productionem alicuius alterius: sed hoc non est verum de relationibus extrinsecus aduenientibus, quia multae ex illis per actionem ad se immediate terminatam producuntur, ut vni materiae cum forma, ubi intrinsicum &c. ergo non voluit eas comprehendere sub sua definitione, & consequenter voluit eas excludere.

10. Obicitur contra illud, quod totum esse relationis sit ad aliud se habere: ratio intrinsicus adueniens est accidens, ergo totum eius esse non est ad aliud se habere. Probatur consequentia, quia accidentis esse est inesse subiecto: & quidem hoc est maxime verum de accidente respectivo, quod nullo modo potest esse absque subiecto.

Confirmatur: quia ratio includit essentialiter illam formalitatem, quam dicit accidens ut sic: sed illa formalitas non est aliud, ut patet: ergo totum esse accidentis non est ad aliud.

Respondeo distinguendo consequens: totum esse particulare ipsius non est ad aliud se habere, id est nihil facit circa suum subiectum, quam ordinare ipsum ad alterum, nego: ita ut non sit natum inesse subiecto, concedo consequentiam: & per hoc patet ad probationem consequentiae.

Ad confirmationem distinguo etiam consequens: totum esse particulare, quatenus distinguitur à ceteris accidentibus, nego: totum esse quatenus cum illis conuenit, concedo: sed hoc non impedit bonitatem definitionis praemissae.

Q. V. A. S. T. I. O. II.

Quanam requiruntur, ut resultet ratio praedicamentalis intrinsicus adueniens.

11. **H**ic breuiter subiungam aliqua, quae ad cognoscendam naturam relationum huius praedicamenti

conducunt. Itaque ut sit ratio intrinsicus adueniens imprimis requiruntur duo extrema, quorum unum per relationem formaliter referatur, & sine relatione non referetur nisi fundamentaliter tantum: unum enim non potest referri realiter ad seipsum. Ex his extremis illud, quod refertur dicitur esse subiectum & fundamentum relationis, quia scilicet ratio subiectatur & fundatur in ipso; illud vero ad quod refertur, dicitur, esse terminus relationis, quia ad illud tendit. Exemplum huius rei habemus in similitudine hominis ad equum, quae habet pro extremis hominem & equum realiter distinctos, pro fundamento vero, ac subiecto hominem, & pro termino equum. Quia vero duo extrema aliquando possunt esse cum relatione, aliquando sine, & quia etiam duo extrema possunt habere relationes oppositas ad se inuicem, nimirum similitudinem & dissimilitudinem, potest enim Petrus esse similis Paulo in doctrina, & dissimilis in moribus; hinc praeter extrema requiruntur ad relationem ratio fundandi, hoc est illa ratio, ob quam habent inter se relationem, & haec ratio fundandi vocatur ab aliquibus fundamentum proximum, verbi gratia homo & equus possunt esse & non esse similes in albedine: quia ergo albedo est ratio, ob quam habent similitudinem, propterea est ratio fundandi similitudinem inter hominem & equum.

12. *Aduertendum autem est*, hanc rationem fundandi non semper debere esse quid realiter distinctum ab extremis, quae referuntur, ut patet in similitudine, quam habet homo cum bruto in animalitate, nam ista similitudo non exigit aliquam rationem fundandi in extremis distinctam realiter ab ipsis: & idem patet de aequalitate duarum quantitarum, & de dissimilitudine albedinis & nigredinis. Quando autem est realiter distincta, tunc ratio habebit duo fundamenta quae referuntur per ipsam, remotum & proximum; & proximum est ipsa ratio fundandi, remotum est illud, in quo reperitur. Hoc patet in similitudine, quae est inter hominem & brutum in albedine, nam quia albedo, quae est ratio fundandi ipsam, distinguitur ab homine, propterea ista similitudo habet duo fundamenta relata per ipsam: pro proximo quidem ipsam albedinem, quae immediate dicitur similis albedini bruti; pro remoto vero ipsum hominem, qui non est similis hac similitudine nisi mediate, mediante scilicet forma realiter distincta. Quando vero ratio fundandi non est realiter distincta, tunc non debet habere duo fundamenta saltem realiter distincta, ut ex se patet; quia earentur deberet, quatenus ratio fundandi esset realiter distincta ab extremo relato.

13. *Dices*: nunquam possunt aliqua habere relationem realem intrinsicus aduenientem, quin habeant simultatem existentiae: sed simultas existentiae inter res, quae referuntur relatione realiter à seipsis distincta, est realiter distincta ab ipsis, ut patet inductione: ergo ratio fundandi relationem semper debet esse realiter distincta. Probatur consequentia, quia illa simultas est ratio fundandi relationem intrinsicus aduenientem, quandoquidem semper & necessario praesupponatur ipsi, eaque posita necessario sequatur ratio illa.

Respondeo, negando consequentiam: ad cuius probationem dico, quod illa simultas, licet necessario praesupponatur, non tamen est ratio fundandi, sed conditio necessaria requisita ad relationem: & ratio huius est, quia res dissimiles, verbi gratia, dicuntur esse dissimiles in ratione fundandi; patet autem, quod non dicantur dissimiles in illa simultate existentiae: ergo simultas non est ratio fundandi dissimilitudinem, sed tantum conditio necessaria requisita; eodem enim modo concurrat ad omnes relationes intrinsicus aduenientes, & consequenter sicut non est ratio fundandi respectum dissimilitudinis, ita neque respectum vllum.

Modo remanet discutiendum utrum ratio realis petat habere terminum realiter existentem: & licet principaliter hoc quaeramus de relatione intrinsicus adueniente, tamen videmus etiam quid dicendum sit de relatione transcendentali & extrinsecus adueniente.

Ad relationem intrinsicus aduenientem requiruntur duo extrema.

Et ratio fundandi.

Ratio fundandi non debet esse semper distincta a extremis.

Ratio aliquando habet duo fundamenta, proximum & remotum.

Coexistentia extremorum non est ratio fundandi, sed conditio sine qua non.

Cur excludit Philosophus plus à praedicamento tertio relationes extrinsecus aduenientes.

CONCLUSIO I.

Relatio
transcenden-
talis non petit
terminum
actu exi-
stentem.

14. *Relatio transcendentalis non petit terminum realiter existentem, sed sufficit existere fundamentum, & posse existere terminum eius.* Hæc est communis, & patet evidenter, quia huiusmodi relationes identificantur realiter suis fundamentis, & consequenter, si fundamenta existunt sine terminis, relationes etiam transcendentales ipsis identificatae existunt.

Confirmatur, quia relatio transcendentalis quam dicitur materia ad formam, quatenus scilicet est apud ipsam recipere, est in materia ad formam non existentem, sed possibilem existere, & idem est de relatione, quam dicitur potentia vitalis, verbi gratia intellectus ad intellectionem, quatenus est natus eam producere: ergo non requiritur existentia realis termini ad existentiam realem relationis transcendentalis.

CONCLUSIO II.

Relatio
intrinseca
adueniens
requirit
terminum
actu exi-
stentem.

15. *Relatio realis intrinseca adueniens non potest existere, quin terminus eius existat realiter.* Hæc etiam est communis cum *Scoto in 4. dist. 6. quæst. 10.*

Probat, quia huiusmodi relationes oriuntur ex fundamento, & termino per resultantiam: ergo ut sint, debent existere fundamentum & terminus.

Confirmatur: homo albus non dicitur actu similis homini non albo, quamvis possit esse albus: ergo ut dicatur similis, debet terminus esse actu albus. Similiter nemo dicitur pater respectu eius, qui potest esse filius, sed oportet ut sit filius: non potest autem esse filius, nisi actu existat: ergo similitudo & paternitas, & idem est de reliquis intrinsecus aduenientibus, debent habere terminum actu existentem.

Dices per hæc probari, quod non possit resultare relatio intrinseca adueniens, quin existat terminus eius, sed non probatur quin ex suppositione, quod semel resultent, conservari possint, quamvis terminus non existeret.

Contra, quia est eadem ratio cur relatio debeat in fieri & conservari habere terminum actu existentem. *Confirmatur*, quia non potest aliquid referri actu ad id, quod actu non est: ergo ut aliquid realiter referatur actu per relationem realem, debet existere actu id, ad quod refertur.

16. *Dices*: intellectus refertur actu ad obiectum cognitum, quamvis actu non existat: ergo confirmatio est nulla.

Respondeo distinguendo antecedens: quamvis actu non existat in se ipso secundum realem existentiam sui ipsius, transeat; quamvis actu non existat neque secundum esse reale suum, neque secundum esse representatum seu secundum speciem realem sui, nego, sed de hoc alias.

Obiicit: homo est dissimilis negationi albedinis per relationem veram & realem; sed illa negatio non est quid reale: ergo potest dari relatio realis ad terminum non realem.

Respondeo distinguendo consequens: ad terminum non realem, id est ad terminum actu non existentem, nego; ad terminum non realem, id est non positum, quamvis sit realis, id est actu existens & non rationis, concedo. Itaque negatio albedinis, cui actu dissimilis est homo, debet & potest esse realiter existens, licet non debeat esse quid reale positum.

CONCLUSIO III.

Relatio
extrinseca
adueniens
requirit
terminum
actu exi-
stentem.

17. *Probabile est relationem extrinsecus aduenientem requirere terminum realiter existentem, & non sufficere, quod possit existere præsertim nisi ex ratione sua formali excludat terminum à coexistentia cum fundamento.* Hæc est communis apud eos qui concedunt huiusmodi relationes, & *Probat*, quia omnis relatio realiter separabilis est ordinatio actualis subiecti ad terminum: sed non potest subiectum realiter ordinari ad illud, quod non est realiter.

Confirmatur, quia si posset existere vlla relatio extrinseca adueniens sine termino realiter existente, posset quicumque, est enim eadem ratio: sed hoc est falsum. Pro-

batur minor, quia alias posset esse unio in materia ad formam, quæ non existeret, & sic esset unita, & non esset unita. Deinde si materia esset in India, & forma in Hibernia, posset materia habere unionem ad ipsam, quia si posset habere unionem ad formam non existentem, multo magis ad formam existentem, sed non præsentem localiter. Dixi autem, nisi excludat terminum à coexistentia cum subiecto, propter relationem successionis, (si tamen datur talis realiter distincta à re succedente ad rem cui succedit) quæ est inter partes motus; nam relatio illa, si datur, est realis, & non coexistit terminus eius, quando ipsa existit; hoc tamen ideo accidit, quia cum sit relatio, mediante qua aliud succedat termino non habenti esse permanentem ex ratione sua formali, excludit terminum à coexistentia cum suo fundamento. Sed de hac re alias, hoc modo sufficiat.

QVÆSTIO III.

Verum dentur relationes reales realiter distinctæ ab extremis.

18. *A*liqua ad se inuicem referri, & ordinari res est clarissima: nam certum est parietem album referri per modum similis ad alium parietem album, & per modum dissimilis ad alium parietem nigrum; similiter non est dubium, quin ille homo, qui generat alium hominem, referatur ad ipsum per modum patris & producentis, sicut homo generatus refertur ad generantem per modum generati & producti. Sed maxima controversia est & difficultas, à quo habeant res referri ad se inuicem, verbi gratia à quamvis forma paries albus denominetur similis, aut dissimilis aliis rebus; & potissimum, an illa forma, à qua sic denominatur, sit realiter distincta ab ipso pariete albo, ut albus est. Intellego autem hic per distinctionem realem, talem distinctionem, quam habent illa, quorum unum possit existere sine altero, siue alterum possit vicissim sine illo priori existere siue non; unde si similitudo sit aliquid, sine quo possit esse paries albus, quamvis ipsa non possit esse abique pariete albo, similitudo, à qua denominatur paries albus esse similis, erit in hoc sensu quid realiter distinctum ab ipso pariete. Quod aduertendum necessario erat, quia aliqui Authores, qui dicunt relationes non esse realiter distinctas à fundamentis quæ denominant, sed tantum ex natura rei, non vtrius distinctione reali in hac acceptione iam præmissa, sed pro illa distinctione, quam habent res, quæ mutuo possunt esse sine se inuicem, qualis est inter Petrum & Paulum; & per distinctionem ex natura rei non intelligunt illam, quam Scotista vocant formalem, quæ est inter eas, quæ identificantur realiter, sed illam, quam habent ea, quorum unum tantum potest esse sine altero, alterum vero sine ipso esse non potest; unde in re hi Authores licet negent distinctionem realem similitudinis à re, quæ est similis, & asserant solum distinctionem ex natura rei inter illa, non distinguunt à Scotista & aliis authoribus, qui dicunt similitudinem distingui realiter à re, quæ dicitur similis: sed solum differunt in modo loquendi & habent inter se quæstionem de nomine solummodo, quæ semper quantum fieri potest vitanda est, dum agendum est de re ipsa.

19. *Prima sententia* est, res omnes, quæ referuntur ad se inuicem, referri per relationem rationis, non verò per aliquid reale. Hæc tribuitur aliquibus antiquis, quos videtur sequi noster *Aureolus in 1. dist. 30.*

Secunda sententia est, dari quidem relationes tales, sed eas non esse formas realiter distinctas, etiam in sensu præmissa, à fundamento & termino ac ratione fundandi. Hanc tenent *Nominales* communiter, quos sequitur *Suarez disp. 47. Metaphys. sect. 2. Ogra hic quæst. 1. Lorrinus quæst. 4. Conimbricenses quæst. 1. art. 4. Hurtad. disp. 15. Metaphys. sect. 2. & alij plures, etiam ex Thomistis, quos citant hic Complutenses. Diuersimode autem explicant hi Authores hanc sententiam. Quidam enim dicunt relationem realem consistere in duabus rebus aliorum prædicamentorum simul existentibus, ut in duabus albedinibus, duobus hominibus, homine & albedine, quantitate & actione, &c. ita ut utraque res sit de essentia rela-*